

Mudrost upravljanja novcem

“Novac je kao žena: da bi ga sačuvalao, trebaš se njime baviti, inače će usrećiti drugoga.” (Saphir)

“Još uvijek čovjek troši novac koji nije njegov, za stvari koje mu nisu potrebne da bi imponirao ljudima koje ne trpi.” (D. Kay)

“Gotovo je uvijek jednostavnije pošteno zaraditi 100.000 dolara, nego ih mudro potrošiti.” (J. Rosenwald)

“Danas ljudi znaju cijenu svemu, a vrijednost ničemu.” (O. Wilde)

“Štednja je veliki prihod.” (M. T. Cicero)

“Proračun je način da se o novcu počnete brinuti i prije nego što ga potrošite.”

Planiranje osobnih financija

Faktori koji imaju utjecaj na planiranje osobnih financija ovise o više čimbenika koji se mogu podijeliti u dvije skupine.

Vanjski faktor:

Ekonomski trendovi, razvijenost tržišta, inflacija, kamate, porezni sustav, nezaposlenost, kretanje cijena, vremenski prilike i dr.

Unutarnji faktori:

broj i životna dob članova kućanstva, ukupna primanja, stvarne potrebe, razne sklonosti i dr.

Tekuće potrebe su troškovi kućanstva, prijevoz, hrana, odjeća, osobna higijena i zdravlje, zabava, obrazovanje, osiguranja, darovi i dr.

Kapitalna ulaganja su za kupnju stana, auta, veća renoviranja i druga vrijednija roba.

Ostatak može biti **štednja ili dug** ukoliko se radi o nedostatku novca.

Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini

Osobne financije

“Učenje bez razmišljanja je prazno, razmišljanje bez učenja je opasno.” (Lao-tse)

Učinimo nešto za sebe - poboljšajmo svoj položaj

Institucija ombudsmana
za zaštitu potrošača u BiH
Bosna i Hercegovina, Mostar,

✉ Kneza Domagoja bb,

☎ +387 36 311 212

📠 +387 36 311 210, E-mail: ozp@ozp.gov.ba

TEST ZA JAMCE

Koliko puta ste do sada bili jamac za kredite:

1. Nijednom
2. 1-5 puta
3. -10 puta
4. Više od 10 puta

Za kolike iznose ste do sada bili jamac:

1. Do 5000
2. Od 5000-20000
3. Od 20000-50000
4. Više od 50000

Kome ćete pristati biti jamac:

1. Samo unutar svoje najuže obitelji
2. Rođacima i široj rodbini
3. Prijateljima i kolegama s posla
4. Poznancima

Što je za vas jamstvo:

1. Poslovni odnos
2. Znak prijateljstva
3. Gesta pomoći
4. Simbol ljubavnosti

Po vašem mišljenju, kakav je karakter jamstva:

1. Pravno obvezujući
2. Uvjetno solidarni
3. Bezuvjetno dobrovoljni
4. Puka formalnost

Koliko je jamstvo za vas mogući rizik:

1. Rizik da ugrozite osobnu i obiteljsku egzistenciju
2. Rizik da ostanete bez svog novca
3. Rizik da prekinete komunikaciju s glavnim dužnikom
4. Rizika nema

Bankama trebate kao jamac:

1. Da dodatno osiguraju naplatu kredita
2. Da smanje visinu kamate i drugih davanja
3. Da vas zamoli da nazovete glavnog dužnika kada on kasni s uplatom rate
4. Da popune formular za podizanje kredita

Bodovanje (zbrajaju se redni brojevi pod kojima je Vaš odgovor):

- od 7-10 vi ste vrlo oprezan jamac
- od 11-15 vi ste oprezan jamac
- od 16-20 vi ste neoprezan jamac
- od 21-28 vi ste krajnje neoprezan jamac

KREDIT ILI ŠTEDNJA

Moderno društvo je podjeljeno na ljude koji imaju kredite i one koji imaju štednju. Oni koji imaju kredite su dužni i svakim danom moraju još više izdvajati za kamatu što ih čini dodatno još siromašnijima dok oni koji štede imaju dodatne prihode i uvećavaju svoje bogatstvo.

U BiH su štednja i krediti stanovništvu finansijski ujednačeni dok se broj jednih i drugih bitno razlikuje. Zanimljivo mali broj je onih koji nemaju ni kredit a ni štednju.

Ponekad se iznenadimo kada saznamo da neke osobe koje žive skromno imaju uštedevinu koja nije mala.

Pitamo se kako im je to uspjelo.

PRIORITETI I KRITERIJI

Potrebno je stalno paziti na prioritete i držati se čvrsto kriterija koji osiguravaju efikasno i održivo gospodarenje osobnim financijama.

Lista prioriteta:

- Hrana, odjeća, obuća i osobna higijena;
- Lijekovi i izdaci za zdravlje;
- Najamnina ili rata za stan;
- Režije:, grijanje, struja, voda, komunalije, telekom usluge;
- Rata za kredit;
- Prijevoz, gorivo, registracija, gume, održavanje;
- Obrazovanje, osiguranje;
- Putovanja, druženja, darovi,;
- Sport, rekreacija, zabava;
- Kozmetika, preparati, nakit;
- Štednja, ulaganja
- Gazirana pića, grickalice;
- Restorani, kafići, saloni,
- Cigarete, alkohol, klađenje;

Za više informacija posjetite
naš Web site:
<http://www.ozp.gov.ba/>